

TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

1. kötet

СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 1

HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 1

II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

**TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK**

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

1. kötet

„RIK-U” Kft.

Ungvár

2020

УДК (ЕТО): 911.3(4-11)(4-191.2)
T– 32

A kétkötetes kiadvány a Beregszászban, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán 2020. március 26–27-re tervezett, de a koronavírus-járvány miatt bevezetett karantén következtében elhalasztott *Társadalomföldrajzi folyamatok Kelet-Közép-Európában: problémák, tendenciák, irányzatok* című nemzetközi földrajzi konferenciára beküldött előadások anyagát tartalmazza.

Készült a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlege és Földtudományi és Turizmus Tanszéke közreműködésével.

Szerkesztőbizottság: *Berghauer Sándor, Dávid Lóránt Dénes, Dnyisztrjanszkij Miroszlav, Fodor Gyula, Gergely Livia, Gönczy Sándor, Izsák Tibor, Mocá Andrij, Molnár D. István, Molnár József, Nagy Tibor, Oláh Natália, Papp Géza, Sass Enikő, Sesuka Halina, Tóth Attila, Vince Tímea, Virván Olga*

Műszaki szerkesztés: *Dobos Sándor*

Tördelés: *Dobos Sándor, Orbán Melinda, Tótin Viktória*

Korrektúra: *Kordonec Oleksandr, Pusztai-Tárczy Beatrix, Sin Edina, Vrabely Tamás*

Borítóterv: *Molnár D. István*

ETO-besorolás: *a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára*

A kiadásért felelnek: *Orosz Ildikó, Dobos Sándor*

A kötetben található tanulmányokat
a nemzetközi földrajzi konferencia Tudományos Tanácsa lektorálta.

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

A kiadvány tartalmát az „Unicheck”
online plágium-ellenőrző program segítségével ellenőriztük.

**A konferenciát és a kiadvány megjelenését
Magyarország kormánya, továbbá a Nemzetstratégiai Kutatóintézet támogatta:**

Kiadó és nyomdai munkák: „RIK-U” Kft.
88 000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua
Felelős vezető: Sztanyisevszkij Jevgen

ISBN 978-617-7868-12-4
ISBN 978-617-7868-13-1 (T. 1)

© A szerzők, 2020
© A szerkesztőbizottság, 2020
© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2020

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ф. РАКОЦІ ІІ

**СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ**

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 1

ТОВ «РІК-У»

Ужгород

2020

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)
Т– 32

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції *Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями*, яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

Підготовлено Видавничим відділом спільно з кафедрою географії та туризму Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ

Редакційна колегія: *Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування: *Олександр Добош*

Верстка: *Вікторія Товтін, Мелінда Орбан, Олександр Добош*

Коректура: *Беатрікс Пустой-Гарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врбель*

Обкладинка: *Стефан Молнар Д.*

УДК: *Бібліотечно-інформаційний центр “Опацої Черє Янош” при ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ*

Відповідальні за випуск: *Ільдико Орос, Олександр Добош*

Матеріали видання рецензовані Науковою радою міжнародної наукової географічної конференції.

За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

Матеріали збірника були перевірені на наявність збігів і запозичень сервісом «Unicheck».

Проведення конференції та друк видання здійснено за підтримки уряду Угорщини й Інституту національних стратегічних досліджень:

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»
вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua
Генеральний директор: Євген Станішевський

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-13-1 (Т. 1)

© Автори, 2020

© Редакційна колегія, 2020

© Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 2020

FERENC RÁKÓCZI II TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN
COLLEGE OF HIGHER EDUCATION

**HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS**

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 1

“RIK-U” LLC
Uzhhorod
2020

УДК (UDC): 911.3(4-11)(4-191.2)
T- 32

The two-volume publication contains the speeches submitted for the international geographical conference under the title *Human geographical processes in East Central Europe: problems, tendencies and trends* that was to be held in Berehove, at Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education on 26–27 March 2020, but was postponed due to the quarantine preventive measures introduced as a result of coronavirus epidemic.

Prepared at the Publishing Department of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education in cooperation with the Department of Geography and Tourism

Editorial Board: *Sándor Berghauer, Lóránt Dénes Dávid, Myroslav Dnistrians'kiy, Gyula Fodor, Lívia Gergely, Sándor Gönczy, Tibor Izsák, Andriy Motsa, István Molnár D., József Molnár, Tibor Nagy, Natália Oláh, Géza Papp, Enikő Sass, Halyna Shchuka, Attila Tóth, Tímea Vince, Olga Virván*

Technical editing: *Sándor Dobos*

Page proof: *Melinda Orbán, Sándor Dobos, Viktória Tótin*

Proof-reading: *Beatrix Pustai-Tárczy, Edina Sin, Oleksandr Kordonec, Tamás Vrabely*

Cover design: *István Molnár D.*

Universal Decimal Classification (UDC): *Apáczai Csere János Library of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education*

Responsible for publishing: *Ildikó Orosz, Sándor Dobos*

The research papers of the volume were proofread by the Scientific Council of the international geographical conference.

Authors are responsible for the content of the research papers.

The content of the research papers was checked by Unicheck Plagiarism Checker Service and Plugin.

**The conference and the publication of the research papers
sponsored by the government of Hungary and the Research Institute for National Strategy:**

Publishing and printing: "RIK-U" LLC
Gagarin Street 36, 88 000 Uzhhorod, Ukraine. E-mail: print@rik.com.ua
Responsible manager: Jevgen Stanyisevskiy

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-13-1 (T. 1)

© Authors, 2020

© Editorial Board, 2020

© Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2020

TARTALOM / ЗМІСТ / CONTENT

1. KÖTET / TOM 1 / VOLUME 1

ELŐSZÓ	23
ПЕРЕДМОВА.....	24
PREFACE	25
ПЕРЕДМОВА.....	26
ELŐSZÓ	27
PREFACE	28
<i>Plenáris előadások / Пленарні доповіді / Plenary Presentations .....</i>	<i>29</i>
Маруняк Є. О.: РЕГІОНАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ ТА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА: ПОШУК БАЛАНСУ	31
Мезенцев К. – Провотар Н.: НЕОДНОЗНАЧНІ ПРИМІСЬКІ ПРОСТОРИ: РОЗШИРЕННЯ ЧИ ЗВУЖЕННЯ ПОВСЯКДЕННИХ ПРАКТИК?	41
Руденко Л. Г. – Дронова О. Л.: ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ І ЗАВДАННЯ ГЕОГРАФІЇ	47
<i>Népesség- és társadalomföldrajz / Географія населення та соціальна географія / Population and Social Geography .....</i>	<i>53</i>
Bagdi, Róbert: ETHNIC MINORITIES AND THEIR LANGUAGE IN HUNGARIAN COUNTY SEATS – THE CENSUS OF 2011	55
Berki, Márton – Sivadó, Brigitta: SECULARIZATION OR A RELIGIOUS REVIVAL? – RELIGIOSITY IN DUNAÚJVÁROS AND KAZINCBARCIKA DURING AND AFTER SOCIALISM.....	65
Dancs György: DEMOGRÁFIAI HELYZETKÉP ÉSZAKKELET-MAGYARORSZÁGON AZ 1831-ES KOLERAJÁRVÁNY IDEJÉN.....	73

<i>Дністрянський М. С.:</i> ОСНОВНІ ЕТАПИ ЗАСЕЛЕННЯ ГИРСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ.....	83
<i>Dusek Tamás:</i> AZ OKOSVÁROSOK KOMPLEX MUTATÓSZÁMAINAK TARTALMI ÉS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEI.....	91
<i>Egri Zoltán – Uzzoli Annamária:</i> AZ EGÉSZSÉGEGYENLŐTLENSÉGEK NÉHÁNY ÖSSZEFÜGGÉSE A TÁRSADALMI-GAZDASÁGI EGYENLŐTLENSÉGEKKEL MAGYARORSZÁGON.....	99
<i>Fabula, Szabolcs – Ilcsikné Makra, Zsófia – Pál, Viktor – Lados, Gábor – Boros, Lajos:</i> MIGRATION INTENTIONS AND MOTIVES OF HEALTH WORKERS AND MEDICAL STUDENTS – A COUNTRY CASE STUDY FROM HUNGARY	107
<i>Гукалова І. В.:</i> ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНИЙ КОНТЕКСТ ОСМИСЛЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ	115
<i>Гаврилюк О.:</i> СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ У РАДЯНСЬКОМУ РОЗПОДІЛІ ЖИТЛА – ВІД СТАЛІНІЗМУ ДО РОЗВИНЕНОГО СОЦІАЛІЗМУ. РЕЗУЛЬТАТИ ПОЛЬОВОЇ РОБОТИ У МІСТІ ДНІПРО [ЕКС ДНІПРОПЕТРОВСЬК], УКРАЇНА	123
<i>Лейберюк О. М.:</i> МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОСТОРОВИХ БАЗ ДАНИХ ДЕМОГРАФІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК НАСЕЛЕННЯ.....	133
<i>Molnár D. István:</i> A KÖZIGAZGATÁSI TÉRFELOSZTÁS VÁLTOZÁSAI KÁRPÁTALJÁN UKRAJNA FÜGGETLENNÉ VÁLÁSÁT KÖVETŐEN.....	139
<i>Molnár József:</i> MÓDSZEREK A NÉPESSÉG ELHELYEZKEDÉSE, ILLETVE A NÉPSŰRŰSÉG TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSÁRA – KÁRPÁTALJA PÉLDÁJÁN.....	147
<i>Obádovics Csilla:</i> NÉPESEDÉSI FOLYAMATOK KÜLÖNBSEGEI A KÁRPÁT-MEDENCE NÉHÁNY ORSZÁGÁBAN	157
<i>Patkós Csaba – Tóth Antal:</i> MAGYAR FIATALOK MIGRÁCIÓJA EMPIRIKUS KUTATÁSOK TÜKRÉBEN	167

<i>Підгрушній Г. П. – Сікорська Л. Б.:</i> СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ НАСЕЛЕННЯ МІСТ УКРАЇНИ	177
<i>Поливач К. А.:</i> МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЯВЛЕННЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО КАРКАСУ УКРАЇНИ	185
<i>Пугач С. О. – Мезенцев К. В.:</i> ПРОСТОРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	193
<i>Rigóczy Csaba:</i> A VÁROSI OTTHON-ATTITÚD VIZSGÁLATA	201
<i>Siskáné Szilasi Beáta – Halász Levente:</i> A KELET- ÉS KÖZÉP-EURÓPAI GAZDASÁGI ALAPÚ KIVÁNDORLÁS MINT ÉLETSTRATÉGIA – A SZUBJEKTÍV JÓL-LÉT SZINTJEI KÜLFÖLDÖN.....	211
<i>Tolnai Gábor:</i> KELET-KÖZÉP-EURÓPAI FŐVÁROSOK VÍZPARTI MEGÚJULÁSA BUDAPEST, BELGRÁD ÉS KIJEV PÉLDÁJÁN	221
<i>Tuza Benedek:</i> BELSŐ-ERZSÉBETVÁROS TÁRSADALMI KONFLIKTUSAI	231
<i>Veselicz Adél:</i> A LEADER HELYI AKCIÓCSOPORTOK MŰKÖDÉSÉNEK VIZSGÁLATA TERÜLETI EGYENLŐTLENSÉGI INDEXEK SEGÍTSÉGÉVEL.....	241
<i>Вірван О. О.:</i> ГЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ ДЕПУТАТСЬКИХ КОРПУСІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ	251
<i>Régiók és határok / Regioni та кордони / Regions and Borders.....</i>	257
<i>Bodó, Pál Bence:</i> EXTERNAL DEBT ACCUMULATION IN KYRGYZSTAN.....	259
<i>Cserniczkó István:</i> HOL A HATÁR, AVAGY MEDDIG TART EGY NYELVTERÜLET? EGY DIALEKTUSKONTINUUM ÖNÁLLÓ NYELVEKRE OSZTÁSÁNAK PROBLÉMÁI.....	269
<i>Elekes Tibor – Szilágyi Ferenc:</i> A HABSBERG BIRODALOM TÉRSZERVEZÉSI KÍSÉRLETEI DÉLKELET-ERDÉLYBEN	279

Hajdú Zoltán: TÉRKÖZÖSSÉGI, ÉRDEKKÖZÖSSÉGI, „SORS-KÖZÖSSÉGI” ÁLLAMCSOPORTOK FORMÁLÓDÁSA AZ EURÓPAI UNIÓ KELETI TÉRSÉGÉBEN.....	289
Kozma, Dorottya Edina: COMPOSITE SUSTAINABLE DEVELOPMENT INDICATORS IN CASE OF 28 EUROPEAN UNION MEMBER STATES.....	299
Кравцова І. В.: ГЕОГРАФІЧНИЙ ФЕНОМЕН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ	309
Szabó Pál: FOGYASZTÁSFÖLDRAJZI DIMENZIÓK A POSZT-SZOCIALISTA TÉRSÉGBEN	317
Склярська О. І.: ЕЛЕКТОРАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ У ПРИКОРДОННИХ ЕТНІЧНО НЕОДНОРІДНИХ РАЙОНАХ УКРАЇНИ.....	327
<i>Nemzeti kisebbségek által lakott térségek társadalmi és gazdasági pozíciói Kelet- és Közép-Európában / Соціальні та економічні позиції регіонів із компактним проживанням національних меншин у Східній та Центральній Європі / Social and Economic Positions of the Regions Inhabited with Ethnic Minorities in Central and Eastern-Europe .....</i>	335
Körmöczi Gábor: A NÉPI KULTÚRA TÁMOGATÁSPOLITIKÁJÁNAK TERÜLETI ASPEKTUSAI MAGYARORSZÁGON ÉS ROMÁNIÁBAN A CSÓRI SÁNDOR ALAP FINANSZÍROZÁSAINAK TÜKRÉBEN	337
Linc Annamária: A MAGYAR–UKRÁN HATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSEK LEHETŐSÉGEI ÉS KORLÁTAI.....	347
Samu István – Kulcsár László: ÖSSZENŐ, AMI ÖSSZETARTOZIK. A TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI KAPCSOLATOK REKONSTRUKCIÓJA KÉT IPOLY MENTI FALUBAN A FOLYÓ SZEMKÖZTI OLDALÁN	355
Szalkai Gábor: SZIMBOLIKUS HARCOK A KÁRPÁTOK ÁTJÁRÓIBAN.....	365
Tőzsér Anett: A MAGYAR TURIZMUS KÁRPÁT-MEDENCEI SZINTŰ KITERJESZTÉSÉNEK INDOKOLTSÁGA ÉS LEHETŐSÉGEI.....	373

2. KÖTET / TOM 2 / VOLUME 2

<i>Turizmus / Туризм / Tourism</i>	407
Алієв В. В.: СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	409
Аріон О. В. – Бричук М. С.: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МИС- ЛИВСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	415
Чернишова Т. М.: SWOT-АНАЛІЗ ТА СТРАТЕГІЧНІ АЛЬ- ТЕРНАТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	425
Elekes Tibor – Kápolnási Zsolt: AZ AGYAGFALVA EMLÉK- HÁZ IDEGENFORGALMI JELENTŐSÉGE, OKTATÁ- SI-NEVELÉSI LEHETŐSÉGEI.....	431
Gyuricza László – Szabó Balázs Attila: A MAGYARORSZÁ- GI SKANZENEK IDEGENFORGALMI SZEMPONTÚ VIZSGÁLATA.....	437
Kalmárné Rimóczi Csilla – Bakos Róbertné: AZ ONLINE KOM- MUNIKÁCIÓ JELENTŐSÉGE AZ UTAZÁSI DÖNTÉ- SEKBEN.....	447
Калмикова І. С. – Меліх О. О. – Меліх Т. Г.: СОЦІАЛЬНО- ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ТА ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ.....	457
Kampó Ildikó: AZ EU-S TURISZTIKAI FEJLESZTÉ- SI PROGRAMOK MEGJELENÉSE KÁRPÁTALJA HEGYVIDÉKI TERÜLETEIN.....	465
Kátay Ákos: A GLOBÁLIS SZÁLLODAVÁLLALATOK TER- JESZKEDÉSI AKTIVITÁSA ÉSZTORSZÁG, LETT- ORSZÁG, LITVÁNIA, BELARUSZ, UKRAJNA ÉS MOLDOVA FŐVÁROSAIBAN.....	475
Kóródi, Márta – Mondok, Anita – Szabó, Attila: THE AWARE- NESS AND ACCEPTANCE OF THE TOURISM BRAND “HEART OF THE HUNGARIAN GREAT PLAIN” AND ITS ATTRACTIONS.....	485
Lontai-Szilágyi Zsuzsanna – Oláh Natália – Tóth Nikoletta Marian- na – Gönczy Sándor: KERESLETELEMZÉS A MAGYAR- ORSZÁGRÓL A KÁRPÁTALJAI BEREGVIDÉKRE ÉRKEZŐ TURISTÁK KÖRÉBEN.....	495

<i>Máltesics Péter – Varjas János: AZ INTERAKTÍV TANULÁS ÖSVÉNYEIN. HAZAI ÉS NEMZETKÖZI GEOPARKOK OKTATÁSI MEGOLDÁSAI.....</i>	505
<i>Машіка Г. В.: АТРАКЦІЯ ЯК ДОМІНУЮЧА СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ .....</i>	515
<i>Mátyás Szabolcs – Tokodi Panna: A TURIZMUSBIZTONSÁG EGYES ÖSSZETEVŐINEK VIZSGÁLATA A VISEGRÁDI ORSZÁGOKBAN .....</i>	523
<i>Меліх О. О. – Калмикова І. С. – Меліх Т. Г.: НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРЕЗ СФЕРУ ТУРИЗМУ .....</i>	533
<i>Mondok, Anita – Szüle, Picabo Heder: ADULTS-ONLY HOTEL – A POTENTIAL SPECIALIZATION FOR SUCCESS? .....</i>	539
<i>Осінчук А. С.: ПРАВОВИЙ ДИСКУРС ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ .....</i>	549
<i>Пацюк В. С. – Герасімова С. В.: РЕВІТАЛІЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ.....</i>	557
<i>Papp Géza: A KÉZMŰVES TERMÉKEK IRÁNTI KERESLET KÁRPÁTALJA FESZTIVÁLJAIN .....</i>	565
<i>Sass Enikő – Berghauer Sándor: HELYZETKÉPAZ EGÁNEDE KÁRPÁTALJAI GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROGRAM TURIZMUSRA GYAKOROLT HATÁSAIRÓL .....</i>	575
<i>Sütő László – Baranyi Kinga – Baráz Csaba – Holló Sándor – Homoki Erika – Cs. Nagy Ádám – Gasztonyi Éva: A BÜKK-VIDÉK GEOPARK FÖLDTUDOMÁNYI ÉRTÉKEINEK ÉRTÉKELÉSE .....</i>	585
<i>Ситник О. І. – Хлевнюк О. Я. – Працьовитий М. М.: НЕПЕВНЕ МАЙБУТНЄ ЧИ ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ГАЙВОРОНСЬКОЇ ВУЗЬКОКОЛІЙКИ .....</i>	595
<i>Смирнов І. Г.: ВОЄННИЙ ТУРИЗМ: ГЕТЬМАН П. КОНАШЕВИЧ-САГАЙДАЧНИЙ ЯК ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЛОГІСТ.....</i>	605
<i>Tarpai József: A KÁRPÁTALJAI MAGYAR KÖZÖSSÉG MEGMARADÁSÁT SZOLGÁLÓ KULTURÁLIS ÉS TURISZTIKAI FEJLESZTÉSEK AKTUÁLIS PÉLDÁI .....</i>	613

Уварова Г. Ш.: ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ГЕОГРАФІЯ І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	621
Щука Г. П. – Сокол Т. Г.: МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ТУРИЗМІ: ПОТРЕБИ ТА МОЖЛИВОСТІ	629
<i>Környezeti problémák / Проблеми довкілля / Environmental problems.....</i>	635
Apró Anna: SZEMPONTOK A FÉNYSZENNYEZÉS OKTA- TÁSÁHOZ A TANTERVI SZABÁLYOZÁS VONAT- KOZÁSÁBAN	637
Csoma Zoltán – Háger Krisztián – Csoma Zsuzsanna: A VÉRKE CSATORNA ÜLEDÉKÉNEK NEHÉZFÉM-SZENNYE- ZETTSÉGE	643
Dobó Marianna: A VÁLTOZÁSKEZELÉSI MÓDSZERTAN ALKALMAZÁSÁNAK PROBLEMATIKÁJA A VÉ- DELMI IGAZGATÁS TÉRSÉGI TERVEZÉSÉBEN	651
Hafenschner, Viktória Priscilla – Jankó, Ferenc: ENVIRON- MENTAL CONTROVERSY ON THE GABCIKOVO- NAGYMAROS WATER DAM, THE DANUBE RIVER. THE ASPECTS OF HUNGARIAN SCIENCE	659
Hardi Tamás – Hegyiné Bolla Katalin: A SZUBURBANIZÁ- CIÓ KÖRNYEZETÁTALAKÍTÓ SZEREPE A GYŐRI AGGLOMERÁCIÓBAN	667
Гінзула М. Я. – Смілик О. В. – Тесьолкіна Т. С.: АНАЛІТИ- КА СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ МЕНЕДЖМЕН- ТУ ВОДНОГО СЕКТОРУ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ.....	675
Ігнатишин В. В. – Іжак Т. Й. – Ігнатишин М. Б.: МОНІТО- РИНГ ГЕОДИНАМІЧНОГО СТАНУ ЗАКАРПАТСЬ- КОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОГІНУ	683
Ігнатишин В. В. – Вербицький С. Т. – Ігнатишин А. В.: ГЕО- ФІЗИЧНІ ПОЛЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ЕКОЛОГІЧНО НЕ- БЕЗПЕЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА ЗАКАРПАТТІ.....	691
Kajati, György – Németh, Mercédesz: THE ROLE OF LOCAL PRODUCTS IN EDUCATION AND THE ERASMUS+ PROGRAM	699

<i>Kályko A. – Bászjuk T. – Cselle D. – Napcsák I.:</i> A POLISSZJAI-ALFÖLD FOLYÓINAK JELENLEGI ÁLLAPOTA ÉS KÖRNYEZETI PROBLÉMÁJA.....	707
<i>Лісовський С. А.:</i> РОЛЬ ГЕОГРАФІЇ У ВПРОВАДЖЕННІ ПРОЦЕДУРИ СЕО ПРИ РОЗРОБЦІ ПЛАНІВ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	713
<i>Solymos Karolina – Csoma Zoltán:</i> AKÁRPÁTALJAI-ALFÖLD TALAJAI FELVEHETŐ MIKROELEM-TARTALMÁNAK ÉS -ELLÁTOTTSÁGÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA ELTÉRŐ HATÁSMECHANIZMUSÚ KIVONÓSZEREKBEN.....	723
<i>Vince Tímea – Csoma Zoltán – Molnár D. István – Gönczy Sándor:</i> A FELSZÍNI VIZEK NEHÉZFÉMTARTALMÁNAK VIZSGÁLATA A NAGYMUZSALYI ARANYBÁNYA MEDDŐINEK KÖRNYEZETÉBEN	731

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФЕНОМЕН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ

Кравцова І. В.

*Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
irinakravzova@gmail.com*

Abstract

THE GEOGRAPHICAL PHENOMENON OF CENTRAL EUROPE

Kravtsova, Iryna

The geographical phenomenon of Central Europe was introduced in the article. The natural and geographical features of this region were revealed. Various interpretations of Central Europe were analyzed by Ukrainian and foreign scientists as a geographical phenomenon, buffer zone, sphere of eastern and western influences, confrontations. Modern geographical and geopolitical features of Central Europe were investigated in the article.

Keywords: *Central Europe; natural geographic region; social geographic region; the European Union*

Геополітичне розташування та природні умови Центральної Європи обумовили її особливу актуальність у географічному та історичному контекстах. Це регіон контактів і взаємодії різних природних структур, культур та цивілізацій. Це так звана погранична територія, буферна зона, а з точки зору сучасного ландшафтознавства – природний і антропогенний геоекотон, і, водночас, широка смуга поширення й переплетення західних і східних впливів, які пов'язані із найрізноманітнішими сферами життя та діяльності людини. Варто зауважити, що у природному відношенні – це чітко визначена територія з відповідними рисами та особливостями природних умов і ресурсів.

Сьогодні Центральна Європа знову набуває своєї географічної та геополітичної актуальності у зв'язку з подіями, що відбуваються на території України. Вона знаходиться на перехресті процесів європейської та євразійської інтеграції. У ХХІ столітті світовий центр сили Північної півкулі поступово зміщується до Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Зважаючи на це, Центральна Європа змінює своє геополітичне положення і стає з'єднувальною ланкою між такими потужними геополітичними полюсами, як Європейський Союз, Євразійський Союз та Азіатсько-Тихоокеанська зона економічної інтеграції. Як зазначає І. С. Піляєв, «... сьогодні практично всі динамічні економічні потуги Азійсько-Тихоокеанського регіону (крім Китаю) і регіону Європейського Союзу – це розвинуті структурні демократії» (Піляєв 2013). Зазначений феномен викликає потребу переосмислення регіо-

налізації, місця та ролі Центральної Європи в цих процесах, розуміння Євразії як трансконтинентальної взаємодії головних центрів світової динаміки XXI століття. Тому дослідження Центральної Європи є актуальною науковою проблемою.

Мета статті: дослідити географічний феномен Центральної Європи.

Центральна Європа є об'єктом детального вивчення зарубіжних і вітчизняних вчених різних періодів. Цьому регіону присвячені праці таких науковців, а саме: М. М. Баранова, А. Г. Донської, Ю. О. Каганова, Є. Б. Кіш, В. Остапчука, І. С. Піляєва, І. В. Смаля, О. М. Харченко; К. Денні (*Karen Denni*), Дж. Деланти (*Gerard Delanty*), Джона Х. Маккіндера (*John Halford Mackinder*), Р. Окі (*Robin Okey*), Й. вон Путткамера (*Joachim von Puttkamer*) та інших.

Розпад блоків холодної війни, різноманітні темпи змін у посткомуністичному світі, зростання впливу Європейського Союзу – все це визначає парадокс на сучасній політичній карті світу: все те, що було більш-менш визначеним і простим у минулому, змінилося й стало значно складним. Це стосується і Центральної Європи як географічного регіону.

У 80–90-ті роки ХХ століття був Захід і Схід, а також частина земель у середині Європи («*in the middle of Europe*»), жителі якої говорили, що вони східні, знаходяться на орбіті Радянського Союзу, хоча більшість з них хотіли б бути західними і вільними. Деякі з них називали себе центральними європейцями. Багато зарубіжних учених наголошують на тому, що поняття «Центральна Європа» не має чіткого визначення та трактування. У наукових публікаціях зустрічаємо, що «...поняття Центральної Європи характеризує одну з найбільш нестійких та нерівномірних частин Європи. Не маючи чіткого географічного позначення, Центральна Європа може розглядатися як відповідь на світові політичні виклики» (Донська 2014).

Значною мірою Центральна Європа є станом розуму, що був розділений захопленими народами між Балтійським і Адріатичним морями (Denni 2009, Delanty 2012, Okey 1992, Puttkamer 2018, The Economist 2000). Жителі цієї території вірили, що було або дуже багато російських людей (поки не впав комунізм), або дуже багато німців (особливо в період Другої світової війни). Згодом у політичному просторі з'явилося формулювання «Центральна і Східна Європа»/«*Central and Eastern Europe*». Власне таке словосполучення підкреслювало особливу важливість країн колишнього Радянського Союзу та їх сателітів.

Після розпаду СРСР тема Центральної Європи продовжувала активно підніматися як політиками, так і науковцями. Основною метою заяв більшості з них було позбавитися статусу «Сходу» в очах Заходу, нівелювати свою «буферну роль» у стосунках з країнами СНД, а особливо з Росією, довести західне спрямування історії, політики, культури. Вступ до Європейського Союзу Угорщини, Литви, Латвії, Польщі, Словаччини, Словенії, Чехії, Естонії (2004), Болгарії, Румунії (2007) легітимізував статус цих країн як центральноєвропейських. Так відбулося чітке розмежування країн Центральної Європи (нових членів ЄС) та Східної Європи (не членів ЄС). Тепер багато вчених вказують на те, що концепт «Центральна Європа» позначає країни, які мають відповідний інституційний базис Європейського Союзу, але «ще не достатньо конкурентоспроможні, адже ще не досягли повного і ефективного членства» (Донська 2014).

Джон О'Лафлін (*John O'Loughlin*) у статті «Геополітичні візії Центральної Європи» виокремив сім трактувань поняття Центральної Європа з точки зору геополітики.

1. Серединна Європа (*Mitteleuropa*).
2. *Un occident kidnappe* (з фр. «Викрадений Захід») – відповідно до розуміння Центральної Європи, запропонованого Міланом Кундерою.
3. Зона роздрібненості (*crush zone*) або лімітроф (*shatterbelt*) – місце невизначеного геополітичного статусу, зона зіткнення сил Німеччини та країн на захід від неї з Росією. О'Лафлін поєднує поняття «зона роздрібненості» та лімітроф, введені Джеймсом Фейргрейвом (*James Fairgrieve*) у 1915 році та Солом Кохеном (*Saul Kohen*) у 1963 році. Країни цієї зони самостійно не можуть існувати, а постійно потребують допомоги «великої сили» («*Great Power*»), уособленої у вигляді Росії або Німеччини, чи то Франції для ведення як внутрішньої, так і зовнішньої політики.
4. «Возз'єднання з капіталістичним Заходом»: після занепаду СРСР більша частина країн колишнього соціалістичного табору виявила більше прагнень до відновлення торгівельних стосунків з колишніми західними партнерами, ніж із країнами зі Сходу.
5. «Друга Європа» відповідно до концепції французького історика Безанкона (*Besancon, from Le Figaro, 6 Spt. 1991*) про

три Європи у XVI–XVII століттях: перша – це розвинена і заможна (Великобританія, Франція, Німеччина), друга – менш розвинена, проте теж «європейська» (Польща, Балтійські країни, Україна, Швеція, Угорщина), а також третя – дика і варварська (Московія).

6. Геополітична чорна діра та зона експансії НАТО, що дозволяє США контролювати та впливати на європейські справи шляхом присутності в деяких країнах Центральної Європи.
7. «Хаотична концепція» – наслідуючи Тімоті Гартона Еша, можна зробити припущення, що концепт «Центральна Європа» був швидше за все ситуативним утворенням і необхідність його введення було зумовлено політичною ситуацією (особливо в період «холодної війни»), після розпаду СРСР немає необхідності позначення «своїх», тобто європейських, демократичних і «чужих», тобто радянських (Донська 2014).

Х. Дж. Маккіндер (*John Halford Mackinder*) зазначає, що Європу та європейську історію варто розглядати як явища, які є залежними від Азії та її історії, адже європейська цивілізація, значною мірою, є результатом постійної боротьби проти азійських вторгнень. Історія цієї боротьби тривала не одне століття. Вчений вдало наводить приклад на користь своєї думки. Він зазначає, що за 300–400 років до приходу монголів були турки-сельджуки, які з'явилися з Малої Азії. Вони поширилися на великі простори, які умовно називають регіоном, що розміщений між п'ятьма морями – Каспійським, Чорним, Середземним, Червоним морями та Перською затокою. Турки-сельджуки утвердилися в Кермані, Хамадані, Малій Азії, повалили панування сарацин у Багдаді та Дамаску. Тож сформувалася необхідність покарати турків-сельджуків за їхнє ставлення до паломників, які йшли в Єрусалим. Це стало причиною об'єднання християнського світу і формування такого явища, як хрестові походи (Mackinder 1951). Х. Дж. Маккіндер наводить цей історичний факт як підтвердження своєї ідеї щодо розуміння Центральної Європи не як природно-географічного регіону, а саме як певного ментального, духовного утворення. Це яскравий приклад можливості руху Європи, що був стимульований необхідністю реакції у відповідь на той тиск, що був учинений із центру Азії.

Карен Денні (*Karen Denni*) у статті «*Central Europe as a transition zone between west and east*» зазначає, що власне географія (геолого-геоморфологічна будова, гідро-кліматичні особливості, ґрунтово-рос-

линний покрив та тваринний світ) сама по собі не є важливою детермінантою у розумінні регіону, все залежить від того, наскільки цей простір є соціально та політично побудований чи обумовлений (Denni 2009).

Щодо розуміння Центральної Європи як природно-географічного регіону – то це територія, яка включає центральні ділянки Європи, що виокремлюються за геолого-геоморфологічною будовою та займають проміжне гіпсометричне положення між високогір'ям Західної та Південної Європи, середньогір'ям Північної і низькогір'ям Східної Європи, чітко обмежовуючись «лесовою формацією» простягання. Центральну Європу формують Середньоєвропейська рівнина, Карпати (включаючи Дунайські рівнини) і прилеглі до Середньоєвропейської рівнини острови Північного і Балтійського морів (Фрізькі, Датські, Борнхольм, Рюген, Моондзунські тощо).

Протоками Балтійського моря (Скагеррак, Каттегат, Ересунн, Хамрарне), Фінською затокою, річками Нева та Свір Центральна Європа відмежовується від Фенноскандії, а водами Північного моря – від Британських островів. На півдні територія обмежовується простяганням герцинід, східним передгір'ям Альп і течіями річок Морава, Сава, Дунай та водами Чорного й Азовського морів. Східна межа Центральної Європи проводиться по західних відрігах меридіонально і субширотного розташованого ланцюга височин (Вепсовська, Тихвинська, Валдайська, Середньоросійська, Смоленсько-Московська, Донське пасмо) та річці Дон до впадання її в Таганрозьку затоку. Цей регіон формується на стику Східноєвропейської докембрійської платформи та Середземноморського рухливого поясу (Гудзевич 2005).

З точки зору суспільної географії Центральна Європа – це територія, яка складається з держав з різними рівнями соціально-економічного розвитку і несхожими культурами. Вони заселені народами із відмінним етногенезом та менталітетом (Смаль–Харченко 2013).

Знаходячись між різними геополітичними полюсами Євразії в середині Центральної Європи, сформувалися своєрідні геополітичні субполюси. На одному субполюсі знаходиться Чехія, Польща, Угорщина, Словаччина, Румунія – держави, які неоднаково успішно, але здійснили перехід від командно-адміністративної до регульованої ринкової економіки і стали членами Європейського Союзу. На іншому – Білорусь – авторитарна держава в центрі Європи, Молдова – одна з найбільш проблемних європейських держав із проблемним Придністров'ям.

Особливе місце посідає Російська Федерація, яка є сильним геополітичним полюсом не лише Європи, а й Євразії загалом. Ця держава відіграє особливу економічну роль в Європі та світі і має «величезний «букет» проблем соціально-економічного, національного та релігійного характеру» (Смаль–Харченко 2013). Між цими полюсами та субполюсами знаходиться Україна, яка, маючи одні з найкращих стартових умов після розпаду Радянського Союзу, невдало здійснила економічні реформи і перетворилася на бідну кланово-олігархічну державу.

Географічне та геополітичне положення Центральної Європи характеризується такими особливостями:

- межування на заході з високорозвиненими країнами, а на сході та південному сході – з Росією та країнами Південно-Східної Європи;
- проходження через регіон транс'європейських транспортних магістралей меридіонального і широтного напрямків; перші з них зв'язують Скандинавські країни та Фінляндію з країнами Дунайського басейну, Південної Європи і Середземномор'я; а другі забезпечують зв'язок між сходом і заходом материка;
- центральне положення між заходом і сходом держав материка Євразія;
- вихід групи держав до узбережжя морів Атлантичного, Північного Льодовитого океанів (Біле море, Баренцове море, Балтійське море, Чорне море, Азовське море) та до безстічного озера – Каспійського моря (Польща, Румунія, Україна, європейська частина Росії);
- наявність великої кількості держав, які не мають виходу до моря – Білорусь, Словаччина, Угорщина, Чехія та Молдова;
- велика протяжність території регіону з півночі на південь, різноманітність природних умов і ресурсів;
- буферність положення між християнською та мусульманською цивілізаціями;
- буферне положення між Європейським Союзом та Росією;
- наявність «гарячих» точок як у межах регіону, так і на його зовнішніх кордонах: Придністров'я, Донбас, Луганщина, Абхазія, Південна Осетія, Нагірний Карабах (Смаль с. 340–341).

Таким чином, Центральна Європа – це природно-географічний регіон, який сформований територією Середньоевропейської рівнини, гірською системою Карпат із Дунайськими рівнинами та островами Пів-

нічного та Балтійського морів (Фрізькі, Датські, Борнхольм, Рюген, Мо-ондзунські тощо). Географічний феномен Центральної Європи полягає в тому, що як природно-географічна категорія цей регіон є чітко визначеним, але межі, розмір, конфігурація, напрям простягання, природні території тощо – все це може змінюватися в різні історичні періоди: розширюватися і звужуватися, збільшуватися чи зменшуватися. Землі є, але географічне положення Центральної Європи змінюється і сьогодні прослідковується тенденція до зміщення на схід: «*The place still exists, just, but its rough location may be shifting – further east*» (The Economist 2000). Центральна Європа може наступати на схід або відступати на захід, змінюючи свою конфігурацію в залежності від полюсів геополітичної сили; зникати і знову виникати, бути зумовленою кількісними та якісними змінами на політичній карті світу. Вона може бути стисненою у вузьку смугу або в недалекому майбутньому піднятися в структурі Європи і змінювати соціо-історико-культурні лінії сучасного світу. Варто зазначити, що географічний феномен Центральної Європи також полягає саме в тому, що актуальності цьому європейському регіону надає ініціатива, яку проявляє людина, не природа, але власне природа в більшою мірою здійснює регулювання, водночас, формуючи фізичні риси регіону через об'єкти соціо-історико-культурної та геополітичної ідентичності.

Мета подальших наукових досліджень полягає в тому, щоб розкрити особливості формування, структури та функціонування об'єктів, які створюють соціо-історико-культурну та геополітичну ідентичність Центральної Європи з точки зору антропогенного ландшафтознавства.

Література

- Баранов Н. Н. 2009: Срединная Европа Фридриха Наумана: становление концепции. История. 173–181.
- Гудзевич А. В. 2005: Регіональна фізична географія (Європа та Азія): навчальний посібник. Вінниця, Віндрук. 464 с.
- Добрынин Б. Ф. 1948: Физическая география Западной Европы. Москва, Государственное учебно-педагогическое издательство Министерства просвещения. 416 с.
- Донська А. Г. 2014: Політична обумовленість концепту Центральної Європи. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. 1 (115). 57–61.
- Каганов Ю. О. 2005: Центрально-Східна Європа як історичний регіон: зміст та еволюція концепції. Наукові праці історичного факультету Запорізького державного університету. Вип. XIX. 333–341.
- Кіш Є. Б. 2012: Центральна Європа: теоретико-методологічні засади концепту. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Історія. 28. 190–194.

- Остапчук В. 2013: Концепт «Центрально-Східна Європа» як геополітична реальність. Міжнародні відносини і туризм: сучасність та ретроспектива. Вип. 3. 102–105.
- Піляєв І. С. 2013: Концепція розвитку Центрально-Східної Європи: актуальний погляд. Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 116 (1). 34–48.
- Смаль І. В. – Харченко О. М. 2013: Соціально-економічна географія світу. Регіони і країни: Європа: навчальний посібник. Ніжин, НДУ ім. М. Гоголя. 499 с.
- Delanty G. 2012: The Historical Regions of Europe: Civilizational Backgrounds and Multiple Routes to Modernity. *Historicka Sociologie*. № 1–2. 9–24.
- Denni K. 2009: Central Europe as a transition zone between west and east. *Traditions*. 38/2. 59–71.
- Mackinder H. J. 1943: The round world and the winning of the peace. *Foreign affairs*. Vol. 21. № 4. 595–605.
- Mackinder H. J. 1951: The scope and Methods of Geography and the Geographical Pivot of History. L. 30–44.
- Okey R. 1992: The Cultural and Political Construction of Europe. *Past & Present*. № 137. 102–133.
- Puttkamer J. von: 2018. East Central Europe. *European. History*. Online. URL: <http://ieg-ego.eu/>
- Where is Central Europe. *The Economist*. 2000. Jul. 6th. 1–5.

Т– 32 Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями. Збірник наукових робіт Міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», Берегове, 26–27 березня 2020 року. Том 1 / Редакційна колегія: Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020. – 384 с. (угорською, українською та англійською мовою)

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-13-1 (Т. 1)

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)

Наукове видання

СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 1

2020 р.

Редакційна колегія:

*Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський,
Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца,
Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп,
Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування:

Олександр Добош

Верстка:

Вікторія Товтін, Мелінда Орбан, Олександр Добош

Коректура:

Беатрікс Пустой-Тарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врabelь

Обкладинка:

Стефан Молнар Д.

Відповідальні за випуск:

Льдіко Орос, Олександр Добош

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року*

Підписано до друку 28.07.2020. Шрифт «Times New Roman».
Папір офсетний, щільністю 80 г/м². Ум. друк. арк. 31,0. Формат 70x100/16.
Замовл. №1861/1. Тираж 300.